

افق ۴۰ میلیارد دلاری

خیز دو دولت ایران و عراق در افق بلندمدت رسیدن به تجارت ۴۰ میلیارد دلاری است. در دولت سیزدهم کاستی‌های دولت گذشته جبران خواهد شد و تاجار با شرایط بهتری می‌توانند در بازار عراق حضور پیدا کنند

عکس: ایرنا

«ایران اقتصادی» از جبران کاستی مبادلات اقتصادی ایران و عراق گزارش می‌دهد

تجارت ۱۲ میلیارد دلاری تهران-بغداد

تجارت

کالاهای عمده صادراتی از ایران به این کشور است که به عنوان یک حد نصاب جدید و بی‌سابقه محسوب می‌شود؛ این عدد در قیاس با سال ۱۴۰۰، رشد ۱۵ درصدی داشته است.

در روزهایی که دولت روحانی دنبال سرانجام رسیدن برجام و همکاری با اروپایی‌ها بود، اروپایی‌ها به دنبال حضور در بازارهای بکر و سودده و به‌خصوص خاورمیانه بودند. به عنوان مثال شرکت سیمان شمالی عربستان، قرارداد ۱۳۹ میلیون دلاری با شرکت KHD آلمان به منظور ساخت یک کارخانه سیمان در عراق به امضا رساند. ظرفیت تولید سالانه این کارخانه، ۱،۲۲ میلیون تن است. انعقاد این توافق، سهم مهمی در ارتقای تولید سیمان عراق ایفا خواهد کرد؛ به نحوی که مدیر شرکت سهامی عام سیمان عراق، از خودکفایی عراق در تولید سیمان و آغاز صادرات این محصول در سال جاری میلادی خبر داده است. در حال حاضر ۱۸ کارخانه تولید سیمان در استان‌های نینوا، انبار، کرکوک، مثنی، نجف و بصره مشغول فعالیت هستند. تنها در موصل، مرکز استان نینوا، ۶ کارخانه سیمان مشغول کار هستند که حجم تولید آنها در سال ۲۰۲۰ در مقایسه با سال پیش از آن، ۱۰۷ درصد افزایش داشته‌است.

این موضوع نشان می‌دهد که عراق در مدت کوتاه توانسته به سمت خودکفایی در تولید سیمان حرکت کند. این در حالی است که اگر دولت‌های یازدهم و دوازدهم، به سمت سرمایه‌گذاری در عراق رفته بودند، اکنون در صادرات خدمات فنی و مهندسی رکورد زده و همچنین حضور خود را در بازار عراق، تضمین کرده بودیم. البته این ناکامی‌ها در دولت گذشته بی‌شمار است و یکی از

آنها، از دست دادن بازار عراق است. دولت سیزدهم همان‌طور که وعده داده بود و در آمراهای تجاری کشور هم آمده است، به سمت افزایش تجارت با عراق رفته و اعدادی که در این حوزه به دست آمده، بی‌سابقه بوده است. حال خیز دو دولت در افق بلندمدت رسیدن به تجارت ۴۰ میلیارد دلاری است. در دولت سیزدهم کاستی‌های دولت گذشته جبران خواهد شد و تاجار با شرایط بهتری می‌توانند در بازار عراق حضور پیداکنند.

برقراری تجارت آزاد با تعرفه ترجیحی

فرزاد پیلتن، نماینده ویژه تجاری ایران در عراق با بیان اینکه رقابتی اصلی ایران در بازار عراق کشورهای چین و ترکیه هستند، گفت: ظرفیت‌های افزایش روابط تجاری دو کشور با احتساب صادرات کالا، خدمات، برق و گاز حدود ۲۰ میلیارد دلار برآورد شده است. او افزود: با توجه به اینکه دوره مأموریت رایزن سابق بازرگانی ایران در عراق به پایان رسیده است، سازمان توسعه تجارت ایران به منظور حفظ فعالیت دفتر رایزنی بازرگانی مذکور، ضمن تعیین و معرفی نماینده ویژه موقت تجاری در عراق، در حال بررسی و انتخاب ۳ رایزن جدید بازرگانی برای اعزام به عراق است. علاوه بر این، سازمان توسعه تجارت ایران در راستای توسعه فعالیت‌ها و گسترش سطح خدمات خود به تاجار دو کشور، در حال بررسی شرایط و الزامات ایجادشعبه خوددر عراق است.

مشاور رئیس سازمان توسعه تجارت ایران در مورد اینکه احتمال برقراری تجارت آزاد یا تعرفه ترجیحی با عراق وجود دارد، گفت: با توجه به اینکه تجارت میان ایران و عراق یک‌طرفه و عمدتاً شامل صادرات از ایران

به عراق است، به‌رغم پیگیری‌های مختلف در سال‌های گذشته، دولت عراق تمایلی برای مذاکره و امضای توافق در هیچ‌یک از زمینه‌های ذکر شده ندارد. بر این اساس، افزایش واردات از عراق و شکل‌گیری موازنه تجاری میان دو طرف می‌تواند در آینده شرایط امضای چنین توافقی را فراهم کند.

اثر حذف دلار از بازار داخلی عراق بر تجارت با ایران

نماینده ویژه تجاری ایران در عراق در پاسخ به این سؤال که چندی پیش گفته شد، عراق دلار را در بازار داخلی خود به رسمیت نخواهد شناخت؛ این سیاست چه تأثیری در رابطه تجاری ایران و عراق می‌گذارد، تصریح کرد: سیاست‌های ارزی کشورها واجد فرصت‌ها و تهدیدهایی برای تجارت خارجی آنهاست. عراق هم از این قاعده مستثنی نیست. اتخاذ این سیاست احتمالاً بخشی از معاملات تجاری بین تاجار دو کشور را به صورت غیرمستقیم تحت تأثیر قرار خواهد داد، ولی الزاماً به معنی اثرگذاری منفی بر روابط تجاری با دیگر کشورها از جمله ایران تلقی نمی‌شود.

پیلتن در مورد وضعیت مبادلات بانکی و پولی با عراق نیز گفت: مبادله ارز میان فعالان تجاری دو کشور به دلیل قطع روابط بانکی ایران و عراق، عمدتاً از طریق غیربانکی صورت می‌گیرد. البته این نوع شیوه مبادله ارز از دوره قبل از اعمال تحریم‌ها نیز میان فعالان تجاری دو کشور به دلیل کوچک بودن مقیاس بسیاری از معاملات تجاری فی‌مابین، رایج بوده‌است.

چندی پیش نیز مهدی ضعیفی، رئیس سازمان توسعه تجارت ایران با بیان اینکه ایران در ۴۰ سال گذشته و بویژه یک دهه اخیر تحت شدیدترین تحریم‌ها قرار گرفته،

لازم است که واقعیت‌های بازار عراق را نسبت به وضعیت خودمان بشناسیم و اگر آن را به‌روز نکنیم در واقع به نتیجه‌ای نخواهیم رسید. همچنین بیش از ۵۰ درصد از موفقیت در بازار بستگی به عزم و اراده فعالان اقتصادی دارد و قطعاً با عزم نیم‌بند نمی‌توان وارد این بازار شد

۲۰

میلیارد دلار

ظرفیت‌های افزایش روابط تجاری دو کشور ایران و عراق با احتساب صادرات کالا، خدمات، برق و گاز حدود ۲۰ میلیارد دلار برآورد شده است

اما در همین مدت به دستاوردهای خوبی در زمینه فناوری و صنعتی رسیده و آماده انتقال آنها برای توسعه پروژه‌های صنعتی عراق است، گفته بود: سطح روابط تجاری اقتصادی ایران و عراق در سال‌های اخیر افزایش قابل توجهی داشته است و می‌توان تجارت ۳۰ تا ۴۰ میلیارد دلاری را در بلندمدت پیش‌بینی کرد.

یحیی آل اسحاق، رئیس اتاق مشترک بازرگانی ایران و عراق نیز اعتقاد دارد که بهره‌مندی از بازار عراق مانند هر بازار دیگری نیازمند اقدامات حرفه‌ای است و لازم است سازمان‌ها و نهادهای کارهای مرتبط با خودشان را برای توسعه تجارت با این کشور فراهم کنند. بنابراین برای رسیدن به موفقیت و توسعه تجارت با عراق هم فعالان اقتصادی و هم بخش‌های دولتی باید اقدامات متناسب انجام دهند، ضمن اینکه فعالان بخش خصوصی باید ریسک این بازار و بازارهای تجاری را ببندند.

او با بیان اینکه برای موفقیت در بازار عراق ۳ شرط شناخت واقعی، روحیه و عزم و انجام اقدامات حرفه‌ای نیاز است، اظهار داشت: لازم است که واقعیت‌های بازار عراق را نسبت به وضعیت خودمان بشناسیم و اگر آن را به‌روز نکنیم در واقع به نتیجه‌ای نخواهیم رسید. همچنین بیش از ۵۰ درصد از موفقیت در بازار بستگی به عزم و اراده فعالان اقتصادی دارد و قطعاً با عزم نیم‌بند نمی‌توان وارد این بازار شد.

کارشناسان این گونه تحلیل می‌کنند که با وجود هشت مرز رسمی با عراق، گذرگاه‌های متعدد، مزیت‌های فرهنگی، ارتباطات مردمی و مزیت‌های خدادادی می‌توان حجم تجارت بین ایران و عراق را از ۱۰ میلیارد دلار کنونی به ۲۰ میلیارد دلار در سال افزایش داد. بررسی بازار عراق نیز نشان می‌دهد که عمده نیازهای ضروری این کشور در ۱۰ گروه ماشین‌آلات مکانیکی، الکتریکی و تجهیزات حمل و نقل، مواد شیمیایی، محصولات کشاورزی و صنایع غذایی، پوشاک و منسوجات، فلزات و محصولات معدنی، سنگ و شیشه، پوست و چرم و کالاهای صنعتی متفرقه است. این کالاها ۶۵ درصد از واردات عراق را به خود اختصاص داده است. عراق سالانه به صورت میانگین از این ۱۰ گروه حدود ۱۶ میلیارد و ۷۶۴ میلیون دلار در پنج سال اخیر واردات داشته است که بیشترین میزان واردات این کشور ماشین‌آلات کشاورزی با ۳۰ درصد از کل بازار و کمترین میزان با ۱۴۷ هزار دلار مربوط به پوست و چرم با ۰٫۳ درصد بوده است.

جبران فرصت‌سوزی‌های دولت گذشته

ایران در پنج گروه از این نیازها، کالا به عراق صادر می‌کند که نشان می‌دهد ۵۰ درصد ظرفیت بالقوه‌ای که وجود دارد بالفعل شده و جای کار زیادی در بخش تجارت با این کشور وجود دارد؛ در حال حاضر سالانه حجم تجارت ایران و عراق بین ۱۰ تا ۱۲ میلیارد دلار است. در این میان باید عنوان کرد، آمار ۵ ساله نشان می‌دهد که عراق همیشه شریک اول و دوم تجاری ایران بوده و این کشور جزو ۵ شریک تجاری اول ایران است اما ذکر این نکته هم ضروری است که به جهت کم‌کاری‌های دولت گذشته، ایران در بازار عراق، رقابتی قوی دارد که می‌تواند برای ما دردسرساز باشند؛ چرا که رقبا بشدت دنبال سهم بیشتر از بازار عراق هستند. به هر ترتیب دولت سیزدهم با افزایش رایزنان بازرگانی، مذاکرات و بسترسازی برای فعالان اقتصادی، به دنبال افزایش صادرات به عراق است.

برش

اخبار

جزئیات جدید اسقاط خودروهای سنگین

بر اساس پالایش انجام شده، همه گواهی‌های اسقاط استفاده نشده واردکنندگان کشف‌شده‌های مشمول بند «ث» ماده ۳۰ قانون احکام دائمی از سامانه RPF به سامانه جدید در ستاد نوسازی ناوگان منتقل شده است و این دسته از متقاضیان می‌توانند از گواهی‌های اسقاط خود برای شماره‌گذاری استفاده کنند.

مهران سالاریه رئیس ستاد نوسازی ناوگان و اسقاط خودروهای فرسوده گفت: برآوردهای ستاد نوسازی و اسقاط خودروهای فرسوده نشان می‌دهد هم‌اکنون گواهی اسقاط دیزل به میزان کافی برای شماره‌گذاری موجود است، بر این اساس به استناد اصلاحیه ماده ۱۰ قانون ساماندهی صنعت خودرو، همه واردکنندگان کشف‌شده‌ها مکلف به ارائه گواهی اسقاط برای شماره‌گذاری هستند. رئیس ستاد نوسازی ناوگان و اسقاط خودروهای فرسوده تأکید کرد: تعداد گواهی اسقاط برای شماره‌گذاری انواع خودروها تا زمان ابلاغ آیین‌نامه جدید (آیین‌نامه ماده ۱۰ قانون ساماندهی صنعت خودرو)، بر اساس مصوبه هیأت قبلی وزیران و صورتجلسه تعیین گواهی اسقاط مورد نیاز خودروهای وارداتی محاسبه می‌شود. سالاریه خاطر نشان کرد: با توجه به افزایش تعداد گواهی اسقاط مورد نیاز برای شماره‌گذاری کشف‌شده‌های وارداتی در آیین‌نامه جدید، متقاضیانی که تا قبل از ابلاغ این آیین‌نامه اقدام به الصاق گواهی اسقاط در سامانه nnhk.ir کنند، هشت گواهی برای شماره‌گذاری آنها محاسبه می‌شود. همچنین واردکنندگان باید هرچه سریعتر نسبت به الصاق گواهی اسقاط برای دریافت مجوز شماره‌گذاری اقدام کنند، زیرا پس از ابلاغ آیین‌نامه جدید تعداد گواهی اسقاط بر مبنای جدول جدید محاسبه خواهد شد.

عضویت ایران در انجمن صادرکنندگان گواهی حلال

پنجمین مجمع عمومی انجمن صادرکنندگان گواهی حلال (AHAC) با حضور نمایندگان کشورهای عضو در استانبول ترکیه برگزار شد که در این رویداد بین‌المللی، نخستین انتخابات هیأت‌مدیره انجمن صادرکنندگان گواهی حلال نیز برگزار و نماینده‌ای از جمهوری اسلامی ایران به عنوان عضو هیأت‌مدیره این انجمن انتخاب شد. مشارکت فعال در جلسات تعاملی با حضور پیشگامان صنعت حلال و ذی‌نفعان آن، بررسی روندهای فعلی و جهتگیری‌های جدید در بازار حلال و هماهنگی در روند صدور گواهی حلال در ایران و جهان و در نهایت تسهیل تجارت، از دستاوردهای مهم این عضویت است. انجمن صادرکنندگان گواهی حلال به منظور پاسخ به نیاز سازمان‌های فعال در حوزه صنایع غذایی و لوازم آرایشی برای دستیابی به محصولات حلال و ایمن و با مشارکت نهادهای جامعه مدنی و ذی‌نفعان تشکیل شده که مسئولیت تعیین الزامات عمومی برنام‌ه صدور گواهی حلال AHAC و الزامات مورد نیاز نهادهای صدور گواهی را عهده‌دار است.

داد و اعلام کرد؛ قرار است این خودروها از طریق شرکت‌های خودروساز وارد شوند و بر اساس برنامه‌ریزی‌های زمانی صورت گرفته، این خودروسازان باید تا پایان سال، ۶۰ درصد از تعهدی که در رابطه با خودروهای برقی امضا کرده‌اند را وارد ناوگان حمل و نقل کشور کنند. به گفته این مقام مسئول، شرکت‌های خصوصی خودروساز نیز باید خود را آماده کنند تا حداقل ۳۰ درصد تولیدشان را تا پنج سال آینده برقی کنند؛ چراکه در غیر این‌صورت از بازار عقب می‌مانند.

اینکه هیچ کشوری در منطقه همانند ایران زیرساخت لازم را برای تولید و استفاده از خودروهای برقی ندارد، خاطر نشان کرد؛ در تمامی مناطق کشور اعم از روستاها از نعمت برق برخوردار هستیم و زیرساخت‌های لازم برای راه‌اندازی این خودروها وجود دارد.

تهدید ویژه خودروسازان

این گزارش می‌افزاید: نیمه آبان ماه سال جاری مدیر پروژه خودروهای برقی وزارت صمت از تخصیص ۳۰۰ میلیون دلار ارز به واردات تاکسی‌های برقی خبر

شده است؛ بنابراین باید بیشتر انرژی خود را صرف کنیم تا در این پدیده از دنیا عقب نمانیم و با آنها همراه شویم. وی تصریح کرد: سیاست ما نباید این باشد که خودروهای بنزینی را حتماً داخلی کنیم چون اینها گذرا هستند. بنابراین باید به سمت داخلی‌سازی قسمت‌هایی که خلق فناوری می‌کنند، حرکت کنیم. وزیر صنعت، معدن و تجارت، ضمن اشاره به واردات تاکسی‌های برقی و فراهم کردن زیرساخت‌ها برای رواج این خودروها در کشور، ابراز امیدواری کرد که بزودی ناوگان حمل و نقل عمومی برقی شود و به صراحت اعلام کرد که نباید سیاست ما این باشد که خودروهای بنزینی را حتماً داخلی‌سازی کنیم؛ بالعکس بایستی تمرکز خود را بر خودروهای برقی و هوشمند قرار دهیم.

داخلی‌سازی و خلق فناوری

وزیر صمت همچنین از تولید چند نمونه خودروی برقی داخلی خبر داده و پیش‌بینی کرد: احتمالاً در نیمه نخست سال بعد، این خودروها نیز عرضه شوند. علی‌آبادی بر تمرکز بر خودروهای برقی و هوشمند به‌جای خودروهای بنزینی، گفت: در کشوری همچون نروژ، بیش از ۸۰ درصد خودروها برقی شده یا در چین تقریباً تمام حمل و نقل عمومی و ۳۰ تا ۳۵ درصد خودروهای مردم نیز برقی

می‌شود.

برقی شدن حمل و نقل عمومی

آنچه که از ظواهر امر پیداست، خودروی برقی در آبان ماه وارد کشور نشده و بر اساس آنچه که اخیراً وزیر صنعت، معدن و تجارت اعلام کرده، تاکسی‌های برقی احتمالاً در هفته‌های اول آذرماه بتدریج وارد تهران می‌شود. عباس علی‌آبادی اظهار داشته در مجموع مقرر شده تا پایان سال ۱۰۰ هزار دستگاه تاکسی برقی در شهرهای بزرگ داشته باشیم؛ بر این اساس در سال آینده سطحی از هوشمندی را در خودروهای داخلی خواهیم داشت. وی با بیان اینکه بزودی حمل و نقل عمومی در تهران برقی می‌شود، گفت: این موضوع اثرات مثبت زیست محیطی هم دارد؛ در حال حاضر نصب شارژرها شروع شده و در حال توسعه زیرساخت‌ها هستیم.

خودرو

اواسط مهرماه بود که معاون صنایع حمل و نقل وزارت صنعت، معدن و تجارت از ورود خودروهای برقی به صورت هزار دستگاهی از آبان ماه و ادامه روند آن تا پایان سال، خبر داد و گفت: با همکاری شرکت‌های دانش بنیان، شرکت‌های خودروسازی و همکاری مشترک مجموعه‌های بین‌المللی تا اقیق ۱۴۰۴، به سمت طراحی و ساخت خودروهای بومی خواهیم رفت.

به گفته منوچهر منطقی، در راستای فراهم آوردن زیرساخت‌ها تاکنون ۱۵ جایگاه تعبیه شده و ۷۸ شارژر مهیا شده است. همچنین نمونه خودروهای برقی وارد شده و از آبان ماه به بعد به صورت هزار دستگاهی طی چند مرحله وارد خواهد شد و به شبکه تاکسیرانی تزریق